

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2024-1040

18.11.2024

KNIF Trygghet Forsikring AS

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Overfall – hjemveien - tjenestereise – i arbeid - yfl. § 10.

Forsikrede var på pilegrimsreise i 10 dager i regi av arbeidsgiver. Han ble overfalt på vei hjem fra reisen. Foretaket avslo krav under yfl. fordi foretaket mente at skaden hadde skjedd utenfor arbeidet. Saken reiste spørsmål om forsikrede var i arbeid da han ble overfalt, herunder om pilegrimsreisen kunne anses som en tjenestereise. Etter nemndas vurdering var det ingen tilknytning mellom pilegrimsferden og forsikredes ordinære arbeid som sosionom. Pilegrimsferden kunne ikke anses som en tjenestereise og forsikrede var dermed ikke yrkesskadedekket på skadetidspunktet. Foretaket ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede (sosionom) ble 10.5.22 utsatt for et overfall på vei hjem fra pilegrimsreise i regi av arbeidsgiver.

Av skademeldingen sendt til foretaket 22.5.22, fremgår det:

På vei hjem fra pilegrimstur, arrangert av (arbeidsgiver), og reise med (offentlig kommunikasjonsmiddel) fra (...) stasjon rundt kl 0100 på natten. Overfalt av to personer. Ransforsøk og blind vold.

I skademeldingen til NAV fra arbeidsgiver datert 19.05.22, er det opplyst at skaden skjedde da forsikrede hadde vært på "vært på reise med jobb, kom til (by) på natten".

Arbeidsgiver sendte etter forespørsel fra NAV følgende uttalelse i saken 12.7.22:

På reise hjem fra pilgrimsvandring i regi av (arbeidsgiver) ble (forsikrede) forsøkt ranet og utsatt for vold på (...) stasjon.

Pilegrimsreisen arrangeres årlig av virksomheten, og forsikrede fikk lønn under reisen. Det var en egenandel på kr 2 500, i tillegg til at virksomheten dekket en andel. Arbeidsgiver beskrev videre reisen slik:

Reisen er et tilbud om personalutvikling og samhandling med kollegaer fra andre virksomheter i (firma). I forkant av reisen er det tre samlinger hvor deltakerne fra de forskjellige virksomhetene møtes og planlegger reisen.

(...)

Ingen krav om å utføre arbeid. Samlinger på morgenen med forskjellig innhold før dagsetappene. Refleksjon og vandring. Samling og sosialt på ettermiddag/kveld. Ikke noe spesielt studieopplegg.

Det er opplyst at hendelsen ble politianmeldt 11.8.22.

NAV avslo forsikredes søknad om å få godkjent skaden som yrkesskade i vedtak av 23.8.22, med den begrunnelsen at forsikrede ikke var yrkesskadedekket under reisen. I vedtaket er det referert til en telefonisk samtale mellom forsikrede og NAV 18.8.22:

Din muntlige skadeforklaring den 18.08.22 bekrefter dette: I telefonsamtalen opplyser du at du var på jobbtur for å reflektere over egen praksis. Du er sosionom og jobber som konsulent med kompetanseheving for og veiledning av frivillige organisasjoner som jobber med problemstillinger knyttet til fattigdom og utenforskap. Du holder for eksempel kurs og liknende. På turen var du kun med som deltaker. Du følte deg ikke pliktig til å delta; dette er et tilbud som ansatte på (arbeidsgiver) får for å sette foten i bakken i en hektisk hverdag, for å reflektere etisk, delta på samlinger og opplegg under turen, og styrke kollegafellesskap på tvers av virksomheter.

Arbeidsgiver opplyste 31.8.22 at pilegrimsvandringen er et tiltak som er en del av organisasjonens kultur- og kompetanseutvikling. Reisen er på 10 dager og det er 16 ansatte som går pilegrimsleden. Arbeidsgiver skrev videre:

Tiltaket skal gi den ansatte mulighet til utvikling i forståelsen av hva det betyr å arbeide i en (...) stiftelse, samt utøvelsen av (arbeidsgivers) verdier og verdigrunnlag. I den ansattes stillingsbeskrivelse forplikter den ansatte seg til å arbeide i *tråd med (arbeidsgivers) verdigrunnlag, og bidra til å utvikle organisasjonens formål, menneskesyn og diakonale egenart*. Dette tiltaket er med å oppfylle dette.

Forsikrede klaget på vedtaket fra NAV 26.9.22.

NAV klageinstans omgjorde 29.4.23 vedtaket. Forsikrede var yrkesskadedekket på reisen i forbindelse med pilegrimsvandringen. Saken ble sendt tilbake til førsteinstansen, som 20.7.23 godkjente yrkesskaden som var angitt å være hjernerystelse, akutt psykisk reaksjon etter vold, kontusjon av venstre skulder og overarm.

Foretaket avsto å godkjenne skaden som yrkesskade 26.1.24. Foretaket tilbød å utbetale erstatning under en ulykkesforsikring som gjaldt fritidsskader.

Forsikrede har i det vesentlige anført at foretakets vurdering er uriktig, og at han var "i arbeid" på skadetidspunktet. Jobbreisen som forsikrede deltok på, og var på vei hjem fra da han ble skadet, var et faglig opplegg i arbeidsgivers/virksomhetens regi og interesse som arbeidsgiver forventet at forsikrede deltok på. Opplegget hadde klar sammenheng med forsikredes arbeidsoppgaver som sosionom, som bl.a. handler om å hjelpe, undervise og inspirere mennesker i sårbare situasjoner, og ikke minst styrke sitt indre immunforsvar i jobbsammenheng. Arbeidsgiver definerer selv jobbreisen som et jobbrelatert tiltak, og forsikrede mottok full lønn.

Formålet med reisen var personlig utvikling for ansatte, å gi inspirasjon til arbeidet, refleksjon over hva det betyr å arbeide i en stiftelse, med innslag av eksistensielle og spirituelle aspekter i arbeidsgivers regi og interesse, vandring både alene og sammen med andre, tidebønn/meditasjon, sanger, stillhet, samtaler og refleksjonsnotat i forhold til det mandatet som forsikrede og hans kolleger var satt til å utføre. Foretaket har vist en uriktig forståelse av hvordan virksomheten jobber, og tilknytningsforholdet mellom jobbreisen og forsikrede arbeidsoppgaver.

Foretaket har i det vesentligste anført at forsikrede ikke var yrkesskadedekket på vei hjem fra pilegrimsreisen. Forsikrede var på skadetidspunktet ikke på sitt ordinære arbeidsted, og overfallet skjedde langt etter vanlig arbeidstid. Reiser til og fra hjemmet er i utgangspunktet heller ikke yrkesskadedekket.

I rikstrygdeverkets rundskriv til folketrygdloven, med henvisning til NOU-1990-20, er det lagt til grunn at arbeidstakere likevel er yrkesskadedekket på direkte reise hjem fra overnattingsstedet ved tjenestereiser med overnatting. Spørsmålet er derfor om pilegrimsferden kan sies å ha en så nær tilknytning til forsikredes arbeid, at det er snakk om en tjenestereise.

Reisen hadde ikke den tilstrekkelige nærhet eller tilknytning til forsikredes ordinære arbeidsoppgaver. Reisen hadde ikke faglig innhold eller faglige elementer, og forsikrede utførte ingen tjenesteoppgaver på turen. Han kan derfor ikke sies å ha vært på arbeid under reisen, og reisen er ikke en tjenestereise. Det har ingen betydning for den rettslige vurderingen at

arbeidsgiver mener at forsikrede var dekket yrkesskadedekket. Det er lovgiver som avgjør hvor langt yrkesskadedekningen rekker.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder om forsikrede var "i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden", da han ble overfalt, jf. yfl. § 10.

Det følger av yfl. § 10 at yrkesskadeforsikringen skal dekke skader og sykdommer som arbeidstakere påføres "*i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden*". Det er forsikrede som har bevisbyrden, og som må sannsynliggjøre at vilkårene er oppfylt.

De tre vilkårene "i arbeid" "på arbeidsstedet" "i arbeidstiden" er kumulative vilkår, og det er likevel en sterk innbyrdes sammenheng mellom dem. Det følger av forarbeidene at uttrykket "i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden" skal forstås på samme måte som det tilsvarende uttrykket i folketrygdloven ("ftrl.") § 13-6 andre ledd (tidligere § 11-1 nr. 1 bokstav a), jf. Ot.prp.nr. 44 (1988-1989) s. 89. Forarbeidsuttalelser og rettspraksis knyttet til ftrl. § 13-6 andre ledd, vil dermed også være av betydning i denne saken.

Om tolkning av vilkårene og sammenhengen mellom dem, har Høyesterett senest i HR-2024-1571-A uttalt at:

"Det er en sterk innbyrdes sammenheng mellom disse vilkårene, jf. Rt-2004-487 gravøl avsnitt 25 og Rt-2014-513 akeulykke avsnitt 28: Når ulykken skjer "i arbeid" utenfor det ordinære arbeidsstedet, følger det nærmest av seg selv at kravene til at den må ha skjedd "på arbeidsstedet i arbeidstiden", er oppfylt. Dette innebærer, som det går frem av dommene, at i slike tilfeller vil arbeidsstedet anses for å være midlertidig flyttet dit arbeidet foregår.

I en situasjon hvor arbeidstakeren er utenfor sitt ordinære arbeidssted, slik tilfellet er i saken her, vil det sentrale spørsmålet derfor være om arbeidstakeren er "i arbeid" når ulykken skjer. I dette ligger at det må være en sammenheng – en tilknytning – mellom arbeidet og ulykken.

Språklig sett er dette tilknytningsvilkåret strengt. Tatt på ordet tilsier kravet om at arbeidstakeren må være "i" arbeid, etter min mening at ulykken må inntreffe mens arbeid utføres".

En arbeidstaker er i utgangspunktet ikke yrkesskadedekket på reise til og fra arbeid. Skade påført på vei til eller fra arbeidsstedet anses som en risiko på reiseveien, og ikke ved arbeidet, og godkjennes derfor som hovedregel ikke som yrkesskade, jf. Rt-2000-1028. Som foretaket har påpekt følger det likevel av rikstrygdeverkets rundskriv til folketrygdloven (R13-00) med henvisning til NOU-1990-20 at:

"Dersom en arbeidstaker som er på tjenestereise må overnatte utenfor hjemmet eller har en så lang reise at overnatting ville være naturlig, regnes vedkommende å være yrkesskadedekket på den direkte reisen fra hjemmet og til overnattingsstedet og fra overnattingsstedet til hjemmet. Dette gjelder også for arbeidstakere utsendt på reiseoppdrag til utlandet. (...)"

Spørsmålet er om pilgrimsferden kan anses som en tjenestereise.

Begrepet tjenestereise er ikke nærmere definert i rundskrivet eller forarbeidene. Ut ifra en naturlig språklig forståelse av ordlyden, må arbeidstakeren ha vært i arbeid for arbeidsgiver på turen. Avgjørende for vurderingen vil ifølge høyesterettspraksis være hvor nær tilknytning det er mellom aktiviteten og arbeidstakerens ordinære arbeidsoppgaver.

I aktuelle sak er det opplyst at turen var i regi av arbeidsgiver, og arbeidsgiver betalte delvis for turen. Nemnda forstår det slik at turen likevel ikke pålagt av arbeidsgiver, i motsetning til det som var tilfellet i Rt-2014-513 (avsnitt 50). Arbeidsgiver har imidlertid opplyst at deltakerne etter påmelding var forpliktet til å delta på opplegget for turen. Formålet var personalutvikling og samhandling med kollegaer fra andre virksomheter, i tillegg personlig utvikling for den ansatte

m.m. Isolert sett taler disse momentene i favør av at tilknytningskravet er oppfylt, se Rt-2014 -513 (45-51) og HR-2024-1571-A (27-29). Etter nemndas oppfatning kan turen likefullt vanskelig klassifiseres som et faglig seminar. Det er ikke opplyst om noen spesifikke faglige innslag under turen som vedvarte i 10 dager, og det er heller ikke opplyst om noen spesifikke teambyggende elementer under aktiviteten, kfr. Rt-2014 -513 avsnitt 48. Arbeidsgiver har opplyst at det ikke var noen krav til å utføre arbeid.

Slik saken er opplyst for nemnda, kan nemnda ikke se at det foreligger en tilknytning mellom aktiviteten (pilegrimsferden) og forsikredes ordinære arbeid som sosionom, som gjør det er naturlig å konkludere med at forsikrede var i arbeid. Pilegrimsferden anses derfor ikke å være en tjenestereise, og forsikrede var dermed ikke yrkesdekket på den direkte reisen hjem.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Birgitte Hagland (leder), Tonje Giertsen (bransjerepresentant), og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).